

Olsztyn, dn. 7 sierpnia 2025 r.

Minister Edukacji Narodowej
Al. J. C. Szucha 25, 00-918 Warszawa

Stanowisko Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO)
w sprawie Projekt z dnia 8 lipca 2025 r. ustawa z dnia ... o zmianie ustawy – Prawo

oświatowe oraz niektórych innych ustaw

Środowisko kadry kierowniczej oświaty, zrzeszonej w liczbie ponad 6000 osób w OSKKO przedstawia uwagi dotyczące zapisów projektu i **wyraża zdecydowanie negatywną opinię wobec projektu ustawy.**

Proponowane zmiany przepisów są obarczone tak licznymi wadami, a sposób wprowadzania na tyle oburza środowisko nauczycieli i dyrektorów, że omawiany projekt należy, naszym zdaniem opracować od nowa.

Proponujemy, aby tym razem podjęto prace w drodze realnych konsultacji i poszanowania opinii specjalistów w zakresie nauczania, jakimi są nauczyciele i zarządzania szkołą – jakimi są dyrektorzy (z których każdy legitymuje się dyplomem ukończenia studiów zarządzania oświatą i jest w stanie ocenić jakość prawa). Mamy, na wstępie, co do wprowadzania omawianego projektu zasadnicze uwagi:

- Konsultowanie i „procedowanie” zmian ustawowych w oświacie w czasie urlopów nauczycielskich – również ustawowo – realizowanych w czasie wakacji uczniów odbieramy jako przejaw braku szacunku wobec tego środowiska i, de facto, niechęci do realnych konsultacji.
- Zmiany w omawianym projekcie postrzegamy jako biurokratyzujące szkoły. Widzimy rażące, niepotrzebne przeregulowanie niektórych obszarów prawa regulującego życie szkoły. Takie mnożenie przepisów oświatowych szczególnie dziś szkodzi szkołom, bo aktualne przepisy już są nieczytelne (np. nie podejmuje się prac nad ujednoliceniem kwalifikacji nauczycieli).
- Zmiany ograniczają autonomię szkół publicznych, co sprzeciwia się idei szkoły publicznej (która w Polsce od 3 dekad jest szkołą samorządową, i „własnością” społeczności lokalnych). W sytuacji tendencji do centralizacji decyzji o życiu szkoły zbędny może się stać docelowo statut szkoły (czyli znaczące osiągnięcie polskiej szkoły po okresie PRL). Zbędne też mogą być autorskie szkolne zasady, ustalane z uczniami, rodzicami i nauczycielami – bo powstaje „centralny regulamin ucznia”.
Naszym zdaniem kwestionuje się tu ideę naszego państwa, opartego na konstytucyjnej zasadzie pomocniczości państwa.
- Odczuwamy brak zaufania do nauczycieli (a więc – obywateli). Ogólny przekaz większości zmian projektu mówi nam, że MEN nie ufa szkołom, nie ufa nauczycielom i nie jest mu z nimi po drodze. W jaki sposób, bez nauczycieli i dyrektorów, bez ich wiary w sens zmian i bez wysłuchania ich racji, bez wykorzystania ich wiedzy, bez autonomii nauczyciela MEN chce wprowadzić jakiekolwiek zmiany?

- Powstaje też pytanie - czy spytano o zdanie rodziców uczniów, skoro nie wykorzystuje się potencjału **Rad Rodziców**. W każdej szkole, w 16 województwach rady te istnieją. Rady powinny być zaangażowane w tak ważne prace legislacyjne.

Poniżej odnosimy się w tabeli do **niektórych** zagadnień (niestety okres urlopów nauczycieli utrudnia zwołanie wielu ekspertów – nauczycieli i dyrektorów). **Uwagi i podkreślenia OSKKO – z żółtym zakreśleniem**. Dajemy sobie prawo do komentarzy zarówno ściśle prawnych, jak i opisu reakcji środowiska oświatowego na niektóre przepisy.

Zapis w projekcie	Uwagi/propozycje
NIEOBECNOŚCI A SPEŁNIANIE OBOWIĄZKU SZKOLNEGO. Art. 1. 2) w art. 42 ust. 2 otrzymuje brzmienie: „2. Przez niespełnienie obowiązku, o którym mowa w art. 31 ust. 4, obowiązku szkolnego lub obowiązku nauki należy rozumieć: 1) nieusprawiedliwioną nieobecność w jednym miesiącu na co najmniej 50%: a) dni zajęć w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej, innej formie wychowania przedszkolnego, szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej lub placówce, b) zajęć w przypadku spełniania obowiązku nauki w sposób określony w art. 36 ust. 9 pkt 2 i w przepisach wydanych na podstawie art. 36 ust. 16, albo 2) nieusprawiedliwioną nieobecność w roku szkolnym na co najmniej 25%: a) dni zajęć w przedszkolu, oddziale przedszkolnym w szkole podstawowej, innej formie wychowania przedszkolnego, szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej lub placówce, b) zajęć w przypadku spełniania obowiązku nauki w sposób określony w art. 36 ust. 9 pkt 2 i w przepisach wydanych na podstawie art. 36 ust. 16.”;	Nasze środowisko nigdy nie występowało o zaostrezenie prawa w omawianym zakresie, z powodów praktycznych, co wyjaśniamy poniżej. Rzeczywiście nieobecność części uczniów bywa zbyt dowolnie usprawiedliwiana, wpływa to na ich edukację i proponowany pomysł jest zasadny. Zwracamy jednak uwagę na to, że w praktyce szkoła nie może zakwestionować usprawiedliwienia przekazanego przez rodziców czy pełnoletniego ucznia, nawet jeśli posiada wiedzę, że nie było podstaw do usprawiedliwienia nieobecności, bo powód nieobecności jest niezgodny z prawdą. Musiałoby powstać szczegółowe ustalenie powodów usprawiedliwienia oraz narzędzia weryfikacji. To znowu komplikuje regulacje prawne bez gwarancji ich skutecznego działania. Odczuwalnym, mało dostrzeganym problemem jest plaga spóźnień, często wynikających z lekceważenia sprawy przez rodziców. Realnie tracą na tym uczniowie – i spóźniający się i ich koleżanki i koledzy, którym spóźnienia przeszkadzają w nauce.

PRAWA I OBOWIĄZKI UCZNIA Dodaje się „Rozdział 2a Prawa, wolności i obowiązki uczniowskie oraz organy ochrony praw i wolności uczniowskich Art. 42a. 1. Uczeń w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, ma prawo w szczególności do: 1) poszanowania jego godności oraz praw i wolności z niej wynikających; 2) równego traktowania z innymi uczniami; 3) rzetelnego nauczania i wychowania; 4) poszanowania jego prywatności, w tym do: a) ochrony danych osobowych, b) ochrony informacji medycznej, c) ochrony wizerunku; wizerunek ucznia nie może być utrwalany ani rozpowszechniany bez jego zgody, a w przypadku ucznia niepełnoletniego – również bez zgody jego rodziców, d) zachowania tajemnicy komunikowania się; 5) posiadania na terenie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, przedmiotów osobistych przy sobie lub przechowywania tych przedmiotów w miejscu do tego przeznaczonym, w sposób określony w statucie tej szkoły lub placówki; przedmioty osobiste nie mogą być odebrane uczniowi, z wyjątkiem przedmiotów, których posiadanie zagraża bezpieczeństwu osób przebywających w tej szkole lub placówce lub które naruszają zasady bezpieczeństwa obowiązujące w tej szkole lub placówce; 6) kształtowania własnego stroju i wyglądu, z uwzględnieniem art. 42b ust. 1 pkt 4 i 5; 7) ochrony praw autorskich własnych utworów na zasadach określonych w ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2025 r. poz. 24) oraz ochrony przysługującej twórcy wynalazku, wzoru użytkowego, wzoru przemysłowego oraz topografii układu scalonego na zasadach określonych	Zmiany przeregulowują prawo, zmierzają do centralizacji zarządzania szkołami – wbrew 3 dekadom budowania szkół publicznych samorządowych i są wprost wymierzone w autonomię szkół i społeczności szkolnych. Prawa ucznia są zbiorem norm, które w szkole są znane, a wynikają z innych aktów prawnych, m.in. Konstytucja RP, UoSO, RODO, preambuła i art. 1 UPO. Jeśli w jakiejś szkole któreś z tych praw nie są przestrzegane, to fakt umieszczenia ich na poziomie ustawy niewiele zmieni. Trzeba zmieniać na lepsze te konkretne szkoły i niwelować praktyki niepożądane. Pozornie słuszne „wzmacnianie” istniejących już przepisów można stosować w wielu obszarach, dublować zapisy organizacyjne etc. Środowisko dyrektorów i nauczycieli odebrało ww. pomysł wręcz jako arogancję władzy – zaprzeczenie 3 dekad budowania różnorodnych, samorządowych szkół, tworzonych i kształtowanych przez środowisko lokalne. Wewnętrzne regulaminy, obyczaje, zasady wypracowane przez własną społeczność uczniowską i nauczycielską, z udziałem własnych rodziców z danej szkoły są dobrodziejstwem każdej szkoły. Dlatego tak ważne stało się pojawienie po okresie nieobecności w PRL - statutów szkół. W sytuacji centralizacji, ujednolicenia zasad i obyczajów szkolnych statuty stają się martwe i niepotrzebne, można je zastąpić ustawami. Postrzegamy ten pomysł jako kolejny sygnał braku zaufania i szacunku do kompetencji nauczycieli. Tryb konsultacji (w czasie urlopów nauczycieli) też jest podobnym sygnałem. Zmiany są tym nieprofesjonalne. Twórca wydaje się nie zdawać sobie sprawy z tego, że prawo – tak nadmiernie rozbudowywane – trzeba następnie egzekwować, kontrolować, co niezwykle utrudnia normalną pracę szkoły. Wnioskujemy o wycofanie tego pomysłu i powrót do konsultacji prawa ze specjalistami - nauczycielami i dyrektorami.
---	--

w ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. – Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2023 r. poz. 1170); 8) rozwoju własnych zainteresowań i uzdolnień, w tym do brania udziału w konkursach, olimpiadach i turniejach oraz innych formach współzawodnictwa i prezentacji osiągnięć uczniów; 9) zachowania odpowiednich proporcji między wysiłkiem szkolnym a czasem wolnym i rozwojem własnych zainteresowań; 10) uzyskania pomocy materialnej na zasadach określonych w rozdziale 8a ustawy o systemie oświaty; 11) bezpiecznych i higienicznych warunków nauki, wychowania i opieki w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, oraz w trakcie zajęć organizowanych przez tę szkołę lub placówkę poza jej terenem; 12) informacji dotyczących procesu nauczania i wychowania, które jest realizowane w szczególności przez: a) publikowanie przez szkoły podstawowe, szkoły ponadpodstawowe, szkoły artystyczne lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, objęte obowiązkiem prowadzenia Biuletynu Informacji Publicznej, o którym mowa w ustawie z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2022 r. poz. 902), w Biuletynie Informacji Publicznej: – statutu szkoły lub placówki, w wersji opracowanej jako tekst ujednolicony, uchwał zmieniających jego treść oraz wniesionych projektów jego zmiany, – zanonimizowanych uchwał, zarządzeń, regulaminów i innych wewnętrznych aktów prawnych wydanych przez organy szkoły lub placówki, – tygodniowego rozkładu zajęć, o którym mowa w art. 110 ust. 4, b) zapewnienie przez szkołę podstawową, szkołę ponadpodstawową, szkołę artystyczną lub placówkę, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, możliwości zapoznawania się ze szkolnym zestawem programów nauczania, o którym mowa w art. 22a	
---	--

ust. 7 ustawy o systemie oświaty; 13) jawnego, sprawiedliwego i umotywowanego oceniania postępów w nauce i zachowania ucznia; 14) kontaktowania się ze szkołą podstawową, szkołą ponadpodstawową, szkołą artystyczną lub placówką, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, w dostępny dla niego sposób, określony w statucie tej szkoły lub placówki; 15) angażowania się w życie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, w tym przez zaangażowanie w działalność organów samorządu uczniowskiego lub udział w działalności kulturalnej, w tym wydawniczej, oświatowej, sportowej i rozrywkowej samorządu uczniowskiego; 16) wyboru członków organów samorządu uczniowskiego oraz opiekuna samorządu uczniowskiego zgodnie z art. 85 ust. 3; 17) wyboru członków rady szkoły lub placówki zgodnie z art. 81 ust. 6; 18) składania skarg i wniosków we wszelkich sprawach związanych z działalnością szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, a także w interesie własnym lub na rzecz innego członka społeczności szkolnej za jego zgodą; uczeń nie może być narażony ze strony organów szkoły lub placówki oraz jej pracowników na jakiegokolwiek uszczerbek lub zarzut z powodu złożenia skargi lub wniosku, lub z powodu dostarczenia materiału do publikacji o znamionach skargi lub wniosku, jeżeli działał w granicach prawem dozwolonych. 2. Uczniowi w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, przysługuje wolność: 1) od wszelkich form przemocy, w tym przemocy psychicznej; 2) od dyskryminacji z jakiegokolwiek powodu, w szczególności ze względu na: płeć, wiek, wygląd, niepełnosprawność, rasę, religię, narodowość, przekonania polityczne, pochodzenie etniczne, wyznanie albo jego brak i orientację seksualną;	
--	--

3) sumienia, wyznania i światopoglądu; szkoła lub placówka nie może zakazać uczniowi udziału w praktykach religijnych ani zmuszać ucznia do uczestniczenia w praktykach religijnych; 4) słowa i uzewnętrzniania przekonań. 3. W statucie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, mogą zostać określone także prawa i wolności uczniowskie inne niż wymienione w ust. 1 i 2. 4. Szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa, szkoła artystyczna i placówka, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, ma obowiązek upowszechniać wśród uczniów wiedzę o prawach, wolnościach i obowiązkach uczniowskich i obywatelskich.	
Art. 42b. 1. Uczeń w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, ma obowiązek: 1) przestrzegać przepisów prawa regulujących pracę i organizację tej szkoły lub placówki, w szczególności aktów prawa powszechnie obowiązującego, statutu tej szkoły lub placówki i innych wewnętrznych aktów prawnych obowiązujących w tej szkole lub placówce; 2) szanować prawa i wolności pozostałych członków społeczności szkolnej oraz innych osób przebywających w szkole lub placówce; 3) zachowywać się zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi podczas zajęć organizowanych na terenie tej szkoły lub placówki i poza nim, przerw w zajęciach, uroczystości, imprez oraz wyjść grupowych i wycieczek; 4) ubierać się zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi, a w przypadku, o którym mowa w art. 100, nosić na terenie szkoły lub placówki jednolity strój; noszenie stroju nawołującego do nienawiści, dyskryminującego, sprzecznego z przepisami prawa lub stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa innych osób przebywających w szkole lub placówce lub samego ucznia jest niedozwolone; 5) przestrzegać określonych w statucie tej szkoły lub placówki zasad regulujących strój i wygląd podczas zajęć edukacyjnych wychowania fizycznego oraz zajęć edukacyjnych odbywających	J.w.: Zmiany tu także przeregulowują prawo, są przejawem centralizacji zarządzania szkołami, są wymierzone w autonomię szkół. Zwraca uwagę niekonsekwencja: W art. 42b ust. 1 (obowiązki ucznia) odwołano się do przepisów już obowiązujących, czego nie zrobiono w art. 42a (prawa ucznia) tylko wymieniono je dość szczegółowo. Artykuł obejmujący prawa ucznia, w ponad 20. punktach z podpunktami reguluje prawa uczniów. Natomiast obowiązki określono w 9 punktach W przypadku praw dano możliwość rozszerzenia tego katalogu w statutach szkół, natomiast w przypadku obowiązków zapisano, że jest to katalog zamknięty. Proponowane zapisy są niejasne, więc stworzą nowe problemy zamiast je rozwiązywać. Pytamy: jakie są „ogólnie przyjęte normy społeczne”? Czyje to normy? Jakich środowisk? Nadmiarowe też są zapisane w tekście projektu „ogólnie przyjęte normy społeczne dotyczące stroju” Możliwe do zaakceptowania przez społeczność szkolną są jedynie przyjęte wspólnie w szkole normy. Również nadmiarowe są kolejne zapisy dotyczące obowiązku przestrzegania szkolnych zasad, ustalonych w statucie.

się w warsztatach, laboratoriach i pracowniach szkolnych, zgodnych z ogólnie przyjętymi normami społecznymi oraz koniecznością zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia, wychowania i opieki; 6) przestrzegać warunków wnoszenia na teren tej szkoły lub placówki telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych i korzystania z nich na terenie tej szkoły lub placówki albo zakazu wnoszenia na teren tej szkoły lub placówki telefonów komórkowych i innych urządzeń elektronicznych lub korzystania z nich na terenie tej szkoły lub placówki, określonych w statucie tej szkoły lub placówki; 7) zachowywać się wobec członków społeczności szkolnej i innych osób przebywających w szkole lub placówce zgodnie z ogólnie przyjętymi normami społecznymi oraz z szacunkiem i poszanowaniem ich godności osobistej; 8) uczęszczać na zajęcia edukacyjne; uczeń, a w przypadku ucznia niepełnoletniego – jego rodzice, usprawiedliwiają nieobecność ucznia na zajęciach edukacyjnych, podając jej powód; usprawiedliwienia nieobecności dokonuje się w terminie i formie określonych w statucie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8; 9) przygotowywać się do zajęć edukacyjnych oraz przystępować do form sprawdzania osiągnięć edukacyjnych; 10) szanować prawa autorskie cudzych utworów. 2. Statut szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, nie może rozszerzać katalogu obowiązków uczniowskich, o którym mowa w ust. 1.	
ŚRODKI WYCHOWAWCZE I KARY Art. 42c. 1. W ramach procesu wychowawczego i bieżącej pracy z uczniem szkoła podstawowa, szkoła ponadpodstawowa, szkoła artystyczna lub placówka, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, może stosować środki oddziaływania wychowawczego, służące kształtowaniu postaw i zachowania uczniów zgodnych z ogólnie przyjętymi normami społecznymi, w szczególności: uwagi ustne, pisemne	Zmiany przeregulowują prawo, zmierzają do centralizacji zarządzania szkołami i są wprost wymierzone w autonomię szkół i społeczności szkolnych. Zapisy są też nieprecyzyjne prawnie i mało profesjonalne, a więc psują prawo. Ad ust 1.: “[szkoła] może stosować środki oddziaływania wychowawczego, służące kształtowaniu postaw i zachowania uczniów

informacje o zachowaniu, przeproszenie pokrzywdzonego, przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie określonych prac porządkowych na rzecz szkoły lub placówki.

2. Gdy środki, o których mowa w ust. 1, okażą się niewystarczające do osiągnięcia celu wychowawczego, uczeń podlega odpowiedzialności za naruszenie przepisów obowiązujących w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, w tym za niewypełnianie obowiązków, o których mowa w art. 42b.

3. Karami dla uczniów są:

- 1) upomnienie pisemne;
- 2) nagana pisemna;
- 3) nagana pisemna z ostrzeżeniem, że w razie kolejnego naruszenia przepisów obowiązujących w szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, mogą zostać wymierzone kary, o których mowa w pkt 4 lub 5;
- 4) w przypadku uczniów objętych obowiązkiem szkolnym – wystąpienie z wnioskiem do kuratora oświaty o przeniesienie do innej szkoły, z zastrzeżeniem art. 68 ust. 3a;
- 5) w przypadku uczniów nieobjętych obowiązkiem szkolnym – skreślenie z listy uczniów.

4. W przypadku wymierzenia kary, o której mowa w ust. 3 pkt 2 lub 3, dyrektor szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, może dodatkowo nałożyć na ucznia środek w postaci ograniczenia możliwości udziału w wydarzeniach kulturalnych, sportowych lub rozrywkowych organizowanych przez tę szkołę lub placówkę lub w których ta szkoła lub placówka bierze udział, jeżeli nie stanowią one realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego lub kształcenia w zawodzie. Ograniczenie stosuje się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż do zakończenia roku szkolnego.

5. Postępowanie w sprawie wymierzenia uczniowi kary wszczyna dyrektor szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, z własnej inicjatywy lub na wniosek innego członka

zgodnych z ogólnie przyjętymi normami społecznymi, w szczególności: uwagi ustne, pisemne informacje o zachowaniu, przeproszenie pokrzywdzonego”

Czy to, co jest codzienną praktyką wychowawczą szkół musi znaleźć się aż w ustawie? To jest przeregulowanie, komplikowanie prawa.

Ad ust 1.: “[szkoła] może stosować środki oddziaływania wychowawczego (...) przywrócenie stanu poprzedniego lub wykonanie określonych prac porządkowych na rzecz szkoły lub placówki.” **Zapis oceniamy pozytywnie, ale nie spodziewamy się by prawodawca realnie mógł i chciał pomóc nam go wyegzekwować, gdy od lat przy jakiegokolwiek szkodzie uczynionej przez ucznia mówi się nam, że to nie jest problem ucznia i rodziców, tylko nauczycieli/szkoły, bo oni sprawowali opiekę.** Nb. gdy uczeń np. celowo i świadomie i po raz kolejny niszczy ściany w toalecie... jak przywraca stan poprzedni? Jakże ma do tego kwalifikacje i jak zapewnimy BHP?

Ad. Ust 4. “ograniczenia możliwości udziału w wydarzeniach kulturalnych, sportowych lub rozrywkowych organizowanych przez tę szkołę lub placówkę lub w których ta szkoła lub placówka bierze udział, jeżeli nie stanowią one realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego lub kształcenia w zawodzie” **Właściwie wszystko, co robimy w szkole podstawowej to realizacja podstawy programowej...więc taki zapis jest martwy.**

Ad. Ust 4. “Ograniczenie stosuje się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące i nie dłuższy niż do zakończenia roku szkolnego.” **– A co, gdy stanie się coś złego w ostatnim tygodniu roku szkolnego?**

Ad. Ust 7. Dyrektor [...] obiektywnie analizuje wszystkie informacje niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, w tym okoliczności obciążające ucznia lub wskazujące na jego korzyść.

To zupełnie niepotrzebne, banalne opisanie zwykłych czynności, niewymagających zapisu

społeczności szkolnej, jeżeli popełnienie zarzucanego naruszenia jest prawdopodobne, chyba że wystarczające będzie zastosowanie środków, o których mowa w ust. 1.

6. Wymierzenie kary przez dyrektora szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, poprzedza wysłuchanie wyjaśnień ucznia i świadków – jeżeli są, a w przypadku zagrożenia wymierzeniem kary, o której mowa w ust. 3 pkt 4 lub 5 – także uzyskanie zgody rady pedagogicznej i zasięgnięcie opinii rady szkoły. W postępowaniu w sprawie wymierzenia kary uczniowi niepełnoletniemu mają prawo uczestniczyć także jego rodzice. W przypadku gdy świadkiem jest uczeń niepełnoletni, rodzice tego ucznia mają prawo udziału w jego wysłuchaniu.

7. Dyrektor szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, **obiektywnie analizuje wszystkie informacje niezbędne do dokładnego wyjaśnienia stanu faktycznego oraz do załatwienia sprawy, w tym okoliczności obciążające ucznia lub wskazujące na jego korzyść.**

8. Dyrektor szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej, szkoły artystycznej lub placówki, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, **dokonyuje swobodnej oceny dowodów zebranych w postępowaniu, o którym mowa w ust. 5, opierając się na logice i doświadczeniu życiowym.**

9. Uczeń jest uważany za niewinnego naruszenia przepisów, o których mowa w ust. 2, aż do momentu, gdy jego wina nie zostanie udowodniona.

10. Uczeń, przeciwko któremu wszczęto postępowanie, o którym mowa w ust. 5, ma prawo do obrony, a wszelkie niedające się usunąć wątpliwości interpretuje się na jego korzyść.

11. Od decyzji o wymierzeniu kary, o której mowa w ust. 3 pkt 1–3, lub nałożeniu środka, o którym mowa w ust. 4, uczeń, a w przypadku ucznia niepełnoletniego – jego rodzic, może w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji złożyć, za pośrednictwem dyrektora szkoły lub placówki, do której uczęszcza uczeń, odwołanie do rady tej szkoły lub placówki, a w przypadku, o którym mowa w art. 82 – do rady pedagogicznej tej szkoły lub placówki. Do doręczenia decyzji wymienionej w zdaniu

w ustawie.

Ad. Ust 8. Dyrektor [...], dokonuje **swobodnej oceny dowodów** zebranych w postępowaniu, o którym mowa w ust. 5, opierając się na logice i doświadczeniu życiowym.

Komentarz natury publicystycznej (bo o innym tu trudno): czy nadzór pedagogiczny, na podstawie „swobodnej oceny”, „opartej na logice” (czyjej?) i „doświadczeniu życiowym” (a co jeśli jest ono niewielkie?).. dokona również „swobodnej, logicznej i opartej na doświadczeniu życiowym” wizytatorów i kuratora oceny tych czynności?

Ad. Ust 9. 10. 11. „Uczeń jest uważany za niewinnego naruszenia przepisów, o których mowa w ust. 2, **aż do momentu, gdy jego wina nie zostanie udowodniona**”.

„Uczeń, przeciwko któremu wszczęto postępowanie[...] ma prawo do obrony, a wszelkie niedające się usunąć wątpliwości interpretuje się na jego korzyść”.

„ **Od decyzji o wymierzeniu kary**[...], może w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji złożyć, za pośrednictwem dyrektora szkoły lub placówki, do której uczęszcza uczeń, **odwołanie** do rady tej szkoły lub placówki”....

Tu trudno o komentarz. Zatem padnie kolejna uwaga natury publicystycznej: czy pomysłodawcy nie mylą porządków? Bo wydaje się nam to wątkiem wprost z sali sądowej... **Prosimy o powrót do praktyki szkolnej, do pedagogiki. Nie jesteśmy sędziami ani... katami, lecz pedagogami i rozwiązujemy takie problemy w praktyce szkolnej. Wprowadzenie zupełnie nieprzystającej do roli szkoły procedury egzekwowania sankcji i udowadniania win otwiera pole do niepotrzebnych nikomu interwencji prawniczych, a nawet postępowań sądowych i roszczeń.**

Ad. Ust 11 Ad. Ust 11 - Wymierzanie kary uczniowi, choć nie jest opisane jako postępowanie administracyjne, to opis **kojarzy**

pierwszym przepisy ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 572 oraz z 2025 r. poz. 769) stosuje się odpowiednio. 12. Rada szkoły lub placówki, do której uczęszcza uczeń, a w przypadku, o którym mowa w art. 82 – rada pedagogiczna tej szkoły lub placówki, rozpatruje odwołanie, o którym mowa w ust. 11, w terminie 30 dni od dnia doręczenia tego odwołania. 13. Rada szkoły lub placówki, do której uczęszcza uczeń, a w przypadku, o którym mowa w art. 82 – rada pedagogiczna tej szkoły lub placówki, nie może w wyniku rozpatrzenia odwołania, o którym mowa w ust. 11, wymierzyć kary surowszej niż wymierzona przez dyrektora tej szkoły lub placówki lub środka, o którym mowa w ust. 4, w wymiarze wyższym niż określony w decyzji dyrektora tej szkoły lub placówki.[...]	się ze sformalizowanym działaniem administracyjnym, a przypominamy, że w szkołach najważniejsze jest wychowanie, opieka i relacje.
RZECZNIK PRAW UCZNIA Art. 42d. 1. Przy ministrze właściwym do spraw oświaty i wychowania działa Krajowy Rzecznik Praw Uczniowskich, zwany dalej „Krajowym Rzecznikiem”.(...) Art. 42l. 1. Przy kuratorze oświaty działa Wojewódzki Rzecznik. (...) Art. 42q. 1. W szkole podstawowej, szkole ponadpodstawowej, szkole artystycznej lub placówce, o której mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, działa Szkolny Rzecznik. 2. Szkolny Rzecznik stoi na straży przestrzegania praw uczniowskich w szkole lub placówce, w której działa, i podejmuje działania mające na celu zwiększenie poziomu przestrzegania praw uczniowskich i poziomu świadomości na temat tych praw wśród uczniów danej szkoły lub placówki. 3. Jeżeli szkoły lub placówki, o których mowa w art. 2 pkt 3, 4 i 6–8, zostały połączone w zespół, powołuje się jednego Szkolnego Rzecznika dla tych szkół lub placówek. 4. Do zadań Szkolnego Rzecznika należy:[...]. Art. 42r. 1. Szkolny Rzecznik może: 1) zwrócić się o zbadanie sprawy, zgodnie z właściwością do Wojewódzkiego Rzecznika lub	Jesteśmy za – powołaniem Rzecznika Praw Ucznia - na poziomie kraju i województwa - jeśli taka potrzeba wynika z badań i jest szansa, że to wywoła pozytywną zmianę. Popieramy, choć jest to kolejny organ kontrolujący szkoły. Jesteśmy zdecydowanie przeciw powoływaniu Rzeczników Praw Ucznia w szkole. Zadania, które opisano w Art. 42q. w szczególności w ust. 2 i w ust. 4 p. 1-3, 5 to zadania dyrektora szkoły, a także wychowawców i nauczycieli. Jaki jest powód tworzenia nowego stanowiska z takimi kompetencjami? Pomysł ten uwłacza wychowawcom i wprowadza w pewnych obszarach konflikt nadzorczy. Wątpliwa jest niezależność i obiektywizm osoby powoływanej na takiego szkolnego rzecznika, jeśli jej przełożonym jest dyrektor szkoły, a osobami, które hipotetycznie mogą naruszać prawa ucznia w szkole, to koleżanki i koledzy z jednego zespołu nauczycielskiego? Jaki jest sens powoływania Rzecznika Praw Ucznia np. w małych szkołach, gdzie każdą sprawę rozwiązuje się na bieżąco, bo “wszyscy wszystkich znają”? gdzie każda problem rozwiązuje się tu i teraz? Jest to działanie fasadowe, nielogiczne i

Krajowego Rzecznika, a także do Gminnego Rzecznika albo Powiatowego Rzecznika – jeżeli został powołany; 2) przedstawić Krajowemu Rzecznikowi, Wojewódzkiemu Rzecznikowi, Powiatowemu Rzecznikowi lub Gminnemu Rzecznikowi wniosek lub opinię w każdej sprawie objętej zakresem jego działania; 3) opiniować projekty aktów prawnych dotyczące zakresu jego działania; 4) prowadzić mediację; 5) organizować i prowadzić działalność analityczno-badawczą, edukacyjną i informacyjną na temat praw i obowiązków uczniowskich; [...]	biurokratyzujące pracę szkół, czy wręcz dzielące zespoły nauczycielskie. Jeśli prawa uczniów są naruszane w konkretnych szkołach, to trzeba zająć się tymi szkołami, dyrektorami, nauczycielami w trybie nadzoru. Np. z udziałem rzeczników wojewódzkich. Wprowadzenie tych zapisów na poziomie ustawy nie zmieni mentalności w tych środowiskach, gdzie ta zmiana powinna nastąpić. Jest to zmiana obciążająca szkoły zbędną biurokracją i fasadowa. <u>Ust. 1.</u> „Szkolny Rzecznik może: 3) opiniować projekty aktów prawnych dotyczące zakresu jego działania”; Skąd kompetencje do takich zadań? 4) „prowadzić mediację; 5) organizować i prowadzić działalność analityczno-badawczą, edukacyjną i informacyjną na temat praw i obowiązków uczniowskich”; Zabrakło tu wzmocnienia roli wychowawcy – który jest najwłaściwszym rzecznikiem swoich uczniów. Dlaczego nie wspierać tych kompetencji u wychowawców klas? Postać szkolnego rzecznika wydaje się tak atrakcyjna dla twórców, że postanawiają umniejszyć rolę najważniejszego ich „rzecznika” – własnego wychowawcy.
RADY SZKÓŁ I PLACÓWEK w art. 80: a) ust. 1 otrzymuje brzmienie: „1. W szkołach i placówkach działają rady szkół i placówek.”, Dzisiaj jest: Art. 80. 1. W szkołach i placówkach mogą działać rady szkół i placówek.	Jesteśmy zdecydowanie przeciw! Obecne zapisy dają szkołom możliwość tworzenia tego organu. I to rozwiązanie daje autonomię społecznościom szkolnym. Przymusowe istnienie RS stworzy konieczność fasadowych działań. W wielu szkołach jest problem z wyborem klasowych rad rodziców, bo rodzice się nie zgłaszają. Nie możemy z mocy państwa chce „uszcześliwiać” szkoły nakazem aktywności w tym zakresie. Nakażemy partycypację? Czy nie wystarczy ten poziom uczestnictwa w życiu szkoły, który jest dobry w danej szkole? Powstaje też pytanie - jaki sens ma tworzenie rady szkoły w placówce, gdzie łącznie uczy się 40

	uczniów, jest tylko kilku nauczycieli na etatach i kilkoro “dochodzących”.
SZKOŁY NIEPUBLICZNE A SKREŚLENIE UCZNIA Z LISTY UCZNIÓW 13) w art. 172 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu: „3a. Dyrektor szkoły lub placówki niepublicznej nie może skreślić ucznia objętego obowiązkiem szkolnym z listy uczniów. W uzasadnionych przypadkach, w szczególności w razie wymierzenia kary, o której mowa w art. 42c ust. 3 pkt 4, uczeń ten, na wniosek dyrektora szkoły lub placówki, może zostać przeniesiony przez kuratora oświaty do innej szkoły.”	Kontrowersyjna jest konstrukcja skreślenia ucznia z listy uczniów niepublicznej szkoły (przedszkola) wyłącznie w drodze decyzji administracyjnej – tutaj pojawia się np. pytanie, co w sytuacji, w której nie jest opłacane czesne za pobyt ucznia w szkole (przedszkolu)?, czy w takiej sytuacji w ogóle nie będzie możliwe skreślenie ucznia z listy? Czy nieuiszczanie opłat będzie miało stanowić jedną z przesłanek skreślenia z listy uczniów? Dotąd, kuratorzy oświaty raczej skłonni byli oddzielać administracyjnoprawny charakter stosunku łączącego rodzica/opiekuna prawnego ucznia ze szkołą (przedszkolem) i wśród przesłanek skreślenia nie wskazywano: „brak zapłaty czesnego”. Odrębnie traktowano stosunek cywilnoprawny – w przypadku braku zapłaty dopuszczano możliwość wypowiedzenia umowy (z obligatoryjnym wcześniejszym wezwaniem do zapłaty przed wypowiedzeniem umowy) i następnie stwierdzenie, iż wobec braku umowy łączącej strony, stosunek administracyjny wygaś. Czy teraz przesłanka nieregulowania czesnego – opłat za pobyt ma być jedną z przesłanek skreślenia ucznia z listy uczniów? W ten sposób, doszłoby do pomieszania stosunków prawnych, które łączą strony.

Ze względu na liczne wady propozycji zmian prawa i kontrowersyjne propozycje prawne, niedostatecznie uwzględniające głos nauczycieli, dyrektorów, całych społeczności szkolnych wnioskujemy o wycofanie projektu i ewentualne podjęcie prac na nowo.

Z poważaniem: Zarząd Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO).

Kontakt: Marek Pleśniar, dyrektor Biura OSKKO marek.plesniar@oskko.edu.pl tel. 513 057 830
Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty (OSKKO)
Ul. Żniwna 58, 10-811, Olsztyn, www.oskko.edu.pl email: oskko@oskko.edu.pl

DYREKTOR
Biura Ogólnopolskiego Stowarzyszenia
Kadry Kierowniczej Oświaty
Marek Pleśniar